

תזריע-מצורע (תז"י) י"ב - י"ד
(הערה: לשאלות לסוף וסגנון בפרקים אלה עיין גליון תזריע חט"ה וגליון תזריע-מצורע חט"ט)

א. מדברי המדרשים

1. השוה את המדרש הבא (מחוך מדרש רות רבה) העוסק בפרקנו למדרש חכמים מחוך קדושין כ"ה העוסק בו יקרא כ"ה:

רות רבה ב' י"א... אין בעל הרחמים פורע מן הנפשות תחילה. ממי אתה למד? מאיוב... (איוב א' י"ד) "נמלאך בא אל איוב ויאמר: הבקר היו חורטות... ותפל טבא ותקחח... עוד זה מדבר וזה בא ויאמר... עוד זה מדבר וזה בא ויאמר... ויפל על הנערים וימותו... ואף בנגעים כן: כחחילה הן באים אל ביתו, אם חזר בו - מוטב ואם לאו הן טוענין חליצה, אם חזר בו - מוטב ואם לאו - טעונין נחיצה; חזר בו - מוטב ואם לאו - באים על הגדלים וטעונין ככוס; חזר בו - מוטב ואם לאו - טעונין קריעה; אם חזר בו מוטב ואם לאו - טעונין יריפה; ואח"כ הן באין על גופו; אם חזר בו מוטב ואם לאו - יוצא ובא; אם חזר בו - מוטב ואם לאו - כבוד יטב מחוץ למחנה מוטבו."

תוספתא ערכין ה' הלכה ה', מס' ערכין ל' צ"ב, מס' קדושין, כ' כ"א; אמר ר' יוסי ברי' חנינאי: בא וראה למה קשה אבקה של שביעית. כיצד? אדם עושה מלאכה במירות שביעית, - התחיל מוטב מטלטלו, שנאמר (כ"ה י"ד) "וכי ימכרו סמכר לעמיחך", לא הרגיש - (רס"י): לא סם לבו לפורענות הבא עליו לחזור בו מעבירה שבירו) התחיל למכור טדה אחוזתו, שנאמר (כ"ה): "כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו"; לא באת לידו (רס"י): לא בא בידו הרהור תשובה עד שבא לכל אלה) עד שמכר את ביתו, שנ' (כ"ט) "ואיט כי ימכור בית מוטב"... לא באח לידו - עד טלוה ברבית, שנאמר (ל"ה) "כי ימוך אחיך ומטה ידו... אל תיקח מאחו נשך ותרבית"; לא באח לידו - עד שמוכר את עצמו, שנ' (ל"ט) "וכי ימוך אחיך ונמכר לך" - ולא לך אלא לגר, שנ' (מ"ז) "ונמכר לגר, ולא לגר צדק אלא לגר מוטב שנ' (מ"ז) "ונמכר לגר מוטב"; משפחת גר - זה בכרי, כשהוא אומר "לעקר" - זה הנמכר ונעטה מילת לעבודה זרה עצמה.

(א) החבר מה הרעיון המסותף בסני המדרשים האלה?
(ב) החבר למה הביא רס"י את המדרש הסני במקומו, בו יקרא כ"ו א'; ולמה לא הביא אף את המדרש הראשון - הדומה לו - במקומו כאן?

2. ערכין ט"ז ע"א: א"ר יוחנן: על שבעה דבריה נגעים באים: על לסון הרע, ועל ספיכות דמים, ועל טבועה שוא, ועל גלוי עריות, ועל גסות הרוח, ועל צרות העין, ועל הגזל. על לסון הרע - דכתיב (תהלים ק"א) "מלטני בסתר רעהו אוהו אצמית"; על ספיכות דמים - דכתיב (שמואל ב' ג') "ואל יכרת מבית יואב זב ומצורע"; ועל טבועה שוא - דכתיב (מלכים ב' ה') "הואל קח ככרים..."; וכתיב "וצרעת נעמן חדבק בך"; ועל גלוי עריות - דכתיב (בראשית י"ב) "וינגע ה' את בית מרעה נגעים..."; ועל גסות הרוח - דכתיב (דברי הימים ב' כ"ז) "ובחזקתו גבה לבו עד להשחית... והצרעת זרחה במצחו..."

(א) החוכל למצוא גם ראיות מן החז"ל לקשר שבין לסון הרע וצרעת?
(ב) מניין לחז"ל שצרעת גחזי (מלכים ב' ה') באה על טבועה שוא, והיכן מצינו שם רמז לטבועה שוא?
(ג) בעל צידה לדרך שואל: מה ראו חז"ל אשר הם אמרו ודבריהם אמת, קהטריחו למצוא סבה ועילה לנגעם, ולמה לא סאלו עילה וסבה לכל תחלואיח?
(ד) מה ראה רס"י להביא מכל דבריהם רק סני דברים שעליהם נגעים באים, ועיין רס"י י"ד ד' ד"ה סהורים; ד"ה ועץ ארז.

ב. סאלות ודיוקים ברי"י:
(1א) י"ג ב' ד"ה אל אהרן.
בעל דבק טוב מקסה: הרי כל דבר "גזרת הכתוב" ומה ראה דוקא לוטר כאן, שהוא גזרת הכתוב?
(2א) י"ג ו' "כהה עד"הא אס... מה ראה רס"י להפכו ללסון פעל; מה תיפן בזה?
(3א) "ח" "צרעת היא
"ס"ו "צרעת הוא
"י"ח "ונדמא
מה קסה לז?
מה קסה לז?
מה קסה לז?